

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/czasopisma/popularnonaukowe-1/biuletyn-ipn/206835,Biuletyn-IPN-nr-102024-Czterdziesta-rocznica-smierci-ks-Jerzego.html>
27.02.2026, 14:20

„Biuletyn IPN” nr 10/2024 – Czterdziesta rocznica śmierci ks. Jerzego

---

[Czasopisma](#)

Do pobrania:

[SPIS TRESCI – „Biuletyn IPN” nr 10/2024 – Czterdziesta rocznica śmierci ks. Jerzego \(pdf, 962.08 KB\)](#)

[„Biuletyn IPN” nr 10/2024 – Czterdziesta rocznica śmierci ks. Jerzego \(pdf, 39.76 MB\)](#)

Opis

Czterdziesta rocznica śmierci księdza Jerzego Popiełuszki przypomina mi lekturę, dzięki której mogłem wtedy choć trochę zbliżyć się do sensu tego wydarzenia. Czytałem *Przed nieznanym trybunałem* Jana Józefa Szczepańskiego. Jest tam esej *Święty*, w którym Szczepański napisał „Obłąkane plany hitleryzmu przekreśliła militarna klęska. Bez argumentów konferencji moskiewskiej (na której zapadła decyzja sądenia hitlerowskich zbrodniarzy wojennych) i Stalingradu nie byłoby norymberskiego werdyktu.

Ale najgłębsza istota sporu o sens człowieczeństwa nie została przesądzona przez wojskowych, polityków i prawników. Rozstrzygająca odpowiedź padła w sierpniu 1941 roku w podziemnej celi oświęcimskiego trzynastego bloku, zwanego Blokiem Śmierci. Udzielił jej polski franciszkanin, ojciec Maksymilian Maria Kolbe. Udzielił jej dowodem, którego żadna dialektyka nie jest w stanie podważyć”. Te słowa otworzyły mi oczy na sens ofiary z życia księdza Jerzego.

Kiedy szalał hitlerowski totalitaryzm, największe zwycięstwo dokonało się w miejscu, gdzie człowieczeństwo miało zostać całkowicie upodlone; w miejscu, gdzie ludzie mieli tracić wszystkie swoje cechy walcząc o kromkę chleba.

To tam, ci którzy czuli się nadludźmi, panami świata zostali zaskoczeni czynem polskiego kapłana, który przeciwstawił się potężnej totalitarnej maszynie. Wystąpił z szeregu i powiedział, że chce umrzeć za drugiego, nieznanego człowieka. Siła imperium zła runęła w tym momencie. Okazało się, że nie była w stanie zniweczyć człowieczeństwa.

Ksiądz Jerzy od dzieciństwa był zafascynowany ojcem Maksymilianem. I poszedł jego śladem. Kiedy zaciskała się wokół niego zbrodnicza pętla obłąkanego komunizmu, kiedy go przestrzegano, że za mówienie prawdy, za obronę krzywdzonych w stanie wojennym może zostać zamordowany; kiedy mu proponowano, żeby chociaż na jakiś czas wyjechał za granicę, odparł że musi pozostać z tymi, którzy mu zaufali.

Jestem przekonany, że w tym mrocznym czasie komunizmu istota sporu o sens człowieczeństwa nie została przesądzona przez największe nawet manifestacje opozycji, naciski polityków zagranicznych. Rozstrzygająca odpowiedź padła w październiku 1984 roku. Udzielił jej polski kapłan, ksiądz Jerzy Popiełuszko. Powtarzając: „zła się nie ulękne, bo Ty jesteś ze mną” potwierdził prawdę swoich słów: jestem gotowy na wszystko! Udzielił odpowiedzi dowodem, którego żadna dialektyka – także marksistowska – nie jest w stanie podważyć.

Jan Józef Szczepański pisał przed laty: „Współczesny laicki świat potrzebuje prawdopodobnie świętości bardziej niż kiedykolwiek dotychczas. Lecz – podejrzewam – mniej niż kiedykolwiek potrzebuje hagiografii”. Te słowa zyskały dziś na aktualności.

Październikowy numer „Biuletynu IPN” nie jest ucieczką w stronę słodkiej hagiografii. Ukazuje człowieka z krwi i kości, który stawiał czoła imperium zła.

Jan M. Ruman
redaktor naczelny
„Biuletynu IPN”

„Biuletyn IPN” w sprzedaży w placówkach Poczty Polskiej oraz w księgarniach IPN.

[„Biuletyn IPN” jest dostępny również w prenumeracie.](#)

Spis treści

Czterdziesta rocznica śmierci ks. Jerzego

- Filip Musiał – *Bić takiego wroga jak kler. Sowiet, „nieznani sprawcy”, zabójstwa sądowe, zgony niewyjaśnione...*
- Grzegorz Szczecina – *Religijno-patriotyczna formacja księdza Jerzego Popiełuszki*
- Jakub Gołębiewski – *Inspiracje księdza Jerzego Popiełuszki. Nauczanie papieża Jana Pawła II i księdza Stefana kardynała Wyszyńskiego*
- Ks. Jarosław Wąsowicz SDB – *Ksiądz Jerzy Popiełuszko mniej znany*
- Łucja Marek – *Společné przesłanie księdza Jerzego Popiełuszki*
- Katarzyna Joźwik – *Ksiądz Jerzy Popiełuszko i dziennikarze zachodni*
- Ks. Antoni Poniński – *Po 40 latach od procesu toruńskiego*
- Justyna Błażejowska – *„Odczuwam szczególny ciężar...” Rola Jana Olszewskiego w wyjaśnianiu sprawy zabójstwa księdza Jerzego Popiełuszki*
- Paweł Kęska – *Ksiądz Jerzy i pokolenia Polaków*

Komentarze historyczne

- Bogusław Tracz – *„Zjawisko w dziejach kultury polskiej unikalne”. Kościół i kultura niezależna w latach 80.*
- Daniel Szlachta – *„Biskup robotników”. Herbert Bednorz (1908-1989)*
- Adam Hlebowicz – *Wywiadowca Okręgu Wileńskiego AK. Ksiądz Józef Bielawski (1885-1974)*
- Szlaki nadziei
- Ewelina Ślęzak – *Proboszcz 5 Kresowej Dywizji Piechoty. Ksiądz Wiktor Judycki (1905-1955)*

Opowiedziane

- *„Gdyby nie prymas, toby tego kościoła nie było”. Ks. Czesław Sadłowski*

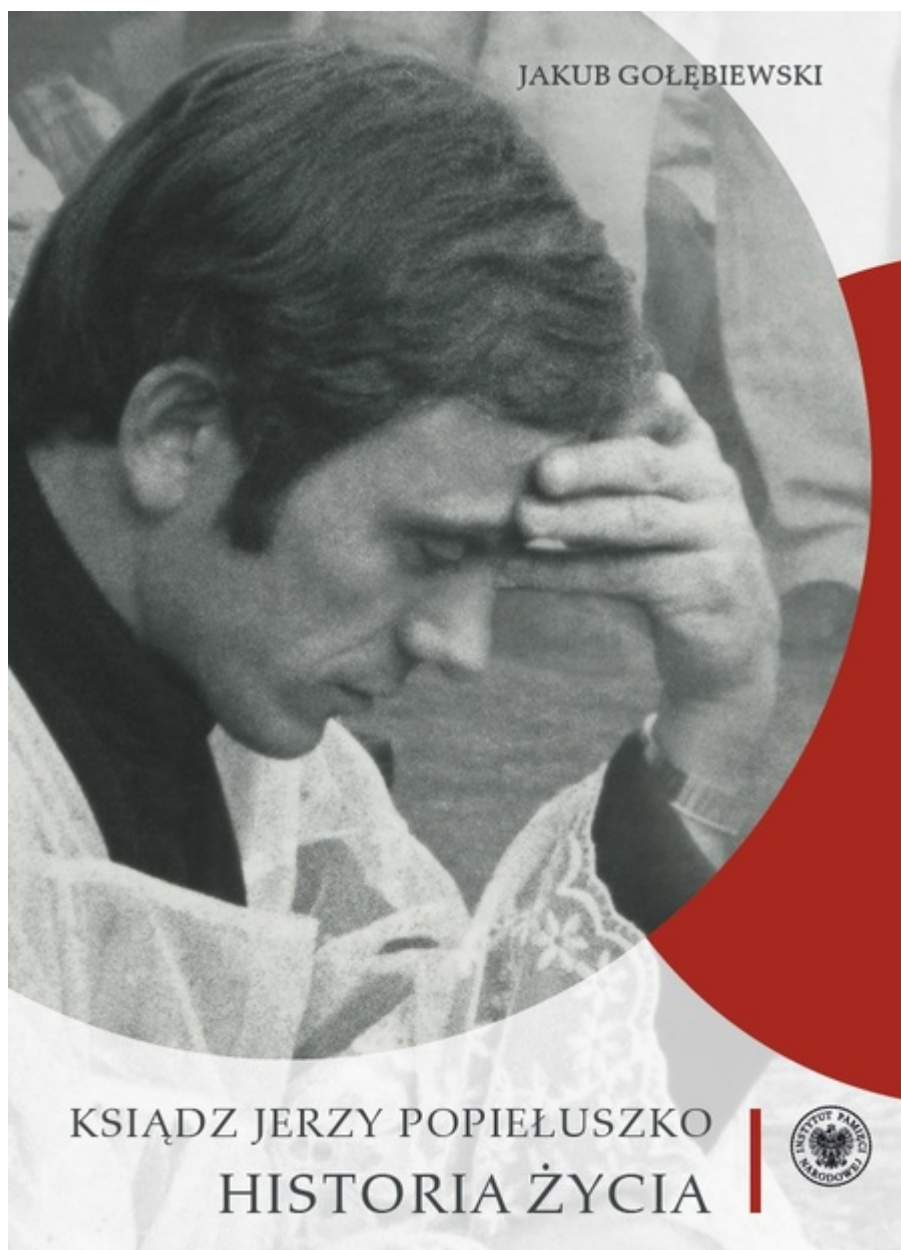
Książki

- Tomasz Szturo – *Ksiądz Jerzego triumf nad złem* (rec. książki: Jakub Gołębiewski, Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia, Warszawa 2024, 440 s.)
[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

[Zobacz inne publikacje](#)

[wstecz](#)

Książka

Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia

[dalej](#)